

Maribo Amts Ade Balgfreds (Monrad). Her er jo Tale om en Overgangsperiode, men jeg kan ikke erkjende, at der kan komme nogen virkelig Overgangstilstand tilstede, saaledes som Loven nu stiller den for os. §§ 18 og 19 vare efter min Formening de egentlige Overgangsparagraffer; der er skeet nogen Forandring i dem, idet det er blevet tilladt visse Laug at staae sig sammen og skabe en Overgangstilstand. Naar det havde kunnet indtræde strax, havde det maaskee været muligt at lade de øvrige Forandringer indtræde 1862; men efter de Forandringer, §§ 18 og 19 ere undergaaede, at Bestemmelserne deri først skulle træde i Kraft i 1862, kan jeg ikke indsee, at nogen Overgangstilstand virkelig vil finde Sted. Efter min Formening kan der ikke komme nogen Overgangstilstand tilstede, saasnart man gjør Forandringen heel og holden paa eengang; den kan kun da siges at være tilstede, naar man gjør Forandringer i nogle gjældende Bestemmelser, men lader andre staae, saavidt muligt, aldeles usforandrede. Af den Grund var det efter min Ansæelse godt at beholde Proverne nogen Tid, efterat denne Tilstand, at visse Haandværkere kunde staaes sammen, var indtraadt. Derfor har jeg ogsaa adskillige andre Grunde, som jeg her ikke kan lade ganske uberørte, da jeg i den lange Discussion, der har fundet Sted, og som jeg, om jeg end har været forhindret fra at tage Deel i den, har gennemlæst, ikke finder dem anførte; der er rigtignok et eneste Medlem her i Salen eller Rigsdagsmanden for Viborg Amts 2den Balgfreds (Bregendahl), som er kommen lidt ind paa dem, men det er ogsaa det Hele. Jeg kan ikke forestille mig, at, om det end var aldrig saa længe, inden man affaffer Proverne, at Befolkningen derved vil blive mere forberedt, end den nu er, men den vil blive forberedt, naar nogen Forandring er gjort, og den da kan see, hvorledes Sagerne derefter stille sig. Hvad er det for Forestillinger, der nu bevæge sig hos en Haandværker, naar han nedsetter sig? Han veed, at han skal gjøre Mesterstykke; naar han har gjort det og faaet sit Borgerkab, naar han har kunnet bestride de dermed forbundne Omkostninger, saa antager han, at han maa kunne ernære sig; men i de Lande, hvor der

ikke er Laug, hvad jeg anseer for det Bedste, er det en Betragtning, som den, der vil nedsette sig, særligt henvender Opmærksomheden paa: „kan jeg nu leve, kan jeg soutenere mig; naar jeg nedsetter mig“; jeg har selv gjort den Erfaring, at i de Lande, hvor Haandværksdriften er fri, fæster Enhver, som vil nedsette sig, sin Opmærksomhed paa denne Forestilling; og saa Haandværkeren her paa Landet tager den nøie i Betragtning, idet han undersøger, om det paa det Sted, hvor han vil nedsette sig, er muligt for ham at leve; men det er en Forestilling, som har ligget saa stærkt fra vore Kjøbenhavnske og Provindskjøbsteders Haandværkere, som det vel var muligt, og hvorfor? Fordi den hele Indretning har været saaledes, at Staten har baaret den i denne Henseende nødvendige Omkostning for dem, ved at lægge Hindringer iveien for den frie Etablering. Den Erfaring, som Enhver skulde kunne hente i Samfundstilstanden, naar Spørgsmaalet er, om han selvstændigen vil være istand til at ernære sig, om det er hensigtsmæssigt at nedsette sig eller ikke, den fornødne Omkostning, som Forholdene skulle give, naar vi aldeles mangle disse Data, ere ikke tilstede og kunne ikke komme tilstede, undtagen naar man gjør Overgangen virkelig gradevist, og det gjør man ikke; naar man paa eengang aabner alle Sluser, som den ærede Ordfører siger; og det vil nu skee i 1862 paa Grund af de ved §§ 18 og 19 foretagne Forandringer, som jeg før tillod mig at udvikle.

Det er en Selvsølge, at naar Proverne blive affaffede, saa vil en stor Deel af de Mænd, som blot ere vante til at tænke paa, at der ikke behøves Andet end at faae Mesterstykket færdigt, faae Borgerkab og saa etablere sig, ogsaa etablere sig uden Mesterstykke og da ikke kunne bestaae, det er jo det, der ikke uden Grund befrægtes fra alle Sider. Naar Overgangen derimod skeer gradevist, naar kun Enkelte i denne Tid have kunnet gjøre de Forsøg, som § 18 f. Ex. tillader, saa ville de Øvrige derved, naar Tiden engang kommer, hvor Forandringen i sin fulde Udstrækning indtræder, have kunnet lært saa meget, at der høres noget Andet og Mere til at kunne etablere sig, end at have gjort eller